

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при МОН УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХНПУ
імені Г. С. СКОВОРОДИ

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної
конференції для студентів, аспірантів, докторантів,
молодих учених

13 травня 2021 року

Харків 2021

Головний редактор:

Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна С. В. – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Башкір О. І. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, голова ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Боярська-Хоменко А. В. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки, заступник голови ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Жерновникова О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, член ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Коробкіна О. Г. – директор наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Божко О. О. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, член ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Макітренко К. О. – здобувач першого рівня вищої освіти факультету іноземної філології, голова студентського наукового товариства Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 11 травня 2021 року)*

Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 13 трав. 2021 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. – Харків, 2021. – 177 с.

У збірнику відображено тези Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених», що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень молодих учених України в умовах сучасних викликів.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

що чують або чим ся займають. Єдного разу буде ся наука тая відносити до свята, що має обходитися або вже обходилося, другого разу до приключенія, котре діти займає... Днесь приложиш ти твою науку до співанки, що ю дітей виучиш, завтра до пословиці, до стишка або до молитви, котру обговорити хочеш, щоби з содержанием її діти обзайомити» [2, с. 211]. На думку педагога, навчання лише тоді буде корисним, цікавим і ненав'язливим, коли предмет стане зрозумілим для серця і розуму. «Також не треба розказувати дітем щодень щото нового, – дає поради о. К. Селецький, – можна і цілий тиждень той сам предмет обговорювати, тогди стане він ся легко зрозумілий і приймєся до ума і серця дітей» [2, с. 211].

На жаль, творчість о. К. Селецького ще не znana для широкої читацької та дослідницької аудиторії, однак його надбання для українського народу є особливо актуальні сьогодні. Надто, коли йдеться про вітчизняне виховання, становлення та національну ідентичність українців, адже наріжним каменем на шляху творення сильної і соборної України, безумовно, є християнсько-національна школа.

Список використаних джерел

1. Вергун Т. О. Кирило Селецький. *Богословія*: Науковий тримісячник. Рим, 1988. № 52. С. 131–196.
2. Селецький К. Вибрані твори: у 2-х т. / упоряд. та ред. : Ігор Розлуцький, с. Маркіяна (Василишин). Дрогобич: Коло, 2018. Т. 1. 608 с.
3. Франко І. *Зібр. творів*: у 50-ти т. Київ: Видавництво «Наукова думка», 1984. Т. 41. 682 с.

ВИХОВНА СКЛАДОВА АРТ ПЕДАГОГІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ ТА ДІАГНОСТИКИ ПОВЕДІНКИ УЧНІВ

Ю.В. Сагіна

здобувач першого рівня вищої освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків

Виховання шляхом мистецтва є одним з найпопулярніших методів психотерапії та психоаналізу. Його основна складова – детальний розбір творів пацієнта, що має у собі безліч різноманітних технік. Завдяки використанню цієї методики можна успішно виховати у дітей любов до творчості, виявити проблеми та емоційний стан. Терапія за допомогою мистецтва ідеально підходить для діагностики психічного стану дитини та допомагає вихованню творчих здібностей. Для успішного використання цієї методики пацієнту пропонується використовувати для малюнка художні засоби – олівці, пастель або фарби. Нині така методика має успішний розвиток і включає в себе різноманітні напрями мистецтва: фототерапія (фотографування різноманітних об'єктів навколишнього середовища), терапія музикою (прослуховування музики), пісочна терапія (малювання піском), казкотерапія (створення казок, де пацієнт – один із героїв твору), терапія танцями, але найпоширеніший метод

діагностики психологічного стану залишається малювання. Під час виконання творчої роботи людина поринає у релакс, знімає таким чином напруження. Цей вид діяльності сприяє усуненню внутрішніх конфліктів та комплексів, що заважають життєдіяльності людини.

Перелічимо основні виховні функції арт педагогіки: катарсична, що звільняє від небажаних станів психіки; регулятивна, знімає психічне напруження, що регулює психосоматичні процеси, та моделює позитивний настрій; комунікативно-рефлексивна, що забезпечує корекцію порушень норм спілкування, комунікації, та формує адекватну міжособистісну взаємодію, а також самооцінку; конструктивна, яка створює нову середу з позитивними переживаннями, новими творчими потребами, формами і способами їх споживання і задоволення; креативна, або творча функція. [2]

Виховання за допомогою мистецтва використовується, коли викладачу необхідно розкрити в учнів патріотичні почуття, вміння бачити красу або знайти причини своїх переживань або емоцій. За допомогою зображення свого психічного стану в малюнках або в інших напрямках образотворчого мистецтва пацієнт розкриває кожен куток свого внутрішнього світу, даючи можливість фахівцеві з'ясувати причини тих чи інших вчинків. Під час проведення уроків образотворчого мистецтва переживання проєктуються неусвідомлено на майбутній твір мистецтва, відсутні критична й корективна діяльність розуму.

Напевно, основною перевагою вихованням за допомогою мистецтва є її доступність використання в будь-яких умовах – вдома або у школі. Малюючи візерунки й картини або за допомогою розмальовок, які складаються з дрібних елементів, людина успішно знімає внутрішню напругу та негативні емоції, відволіктися від нав'язливих думок.

Арт-терапія в педагогіці переслідує єдину мету - гуманістичну - гармонійний розвиток дитини з відхиленнями і труднощами в розвитку, порушеннями особистісного розвитку, стимулювання креативних здібностей дитини, розширення меж можливостей його адаптації в суспільстві за допомогою мистецтва.

Цей метод активно використовують психологи та вчителі образотворчого мистецтва у школі, бо саме у дітей застосування цього методу показує найвищі результати. Це пов'язано з тим, що ігрова діяльність більш близька дітям, вони схильні фантазувати та творити, бо мають свій особливий погляд на світ й бачать те, на що зазвичай доросла людина не зверне уваги у повсякденній діяльності. Діти мають яскравіший погляд на їх навколишнє оточення, а також яскравіше реагують на його зміни, аніж дорослі. Їх емоції, виражені за допомогою арт-терапії, є максимально повними дитячих емоцій, що дозволяє психотерапевту оцінити стан психіки.

Сеанси виховання мистецтвом можуть бути проведеними під керівництвом досвідченого педагога, психотерапевта або разом з батьками. Дитина має повністю довіряти наставнику і не боятися його. Творчі завдання можуть бути різними, на активування різних сфер діяльності. Найпоширенішими методами використання ізотерапії є: монотипії (полягає в малюванні образів на склі рідкими фарбами, а потім прикладанням до нього

паперу і домальовування отриманого відбитка). Після того, як дитина закінчує роботу над домальовуванням, автор дає назву своєму твору й складає історію, так чи інакше пов'язану з ним. Також популярним напрямом ізотерапії є композиція з пластиліну (вчитель дає дітям лист картону і пластилін). Учні нагрівають й розминають пластичну масу, поки вона стане придатною для ліплення, потім наносять її на тло (картон), як би розмазуючи. Після цього їм видається крупа або макаронні вироби за допомогою яких діти створюють малюнок, вдавлюючи їх в шар пластиліну.

Дослідник А.І. Копитін виділяє переваги методу арт-терапії перед іншими психокорекційними методами, застосовуваними в педагогіці [4, с. 19].

Як відомо, виховання мистецтвом є інструментом невербального спілкування в більшій мірі, і робить його цінним для тих, хто недостатньо добре володіє вербальними здібностями, має труднощі в словесному оповіданні про свої переживання і проблеми, або, навпаки, занадто перевантажений мовними здібностями. Символічна мова мистецтва дає можливість людині більш точно висловити свої глибинні переживання, по-новому побачити колишню життєву і соціальну ситуацію, виявити нові способи до їх вирішення.

Список використаних джерел

1. Копитін А. І. Арттерапія / А. І. Копитін. - Санкт-Петербург: Пітер, 2001. -С. 320.
2. Копитін А. І. Теорія і практика арт-терапії. Навчальний посібник Санкт-Петербург: Пітер, 2002.
3. Артпедагогіка і арттерапія в спеціальній освіті: підручник для вишів / Т. А. Добровольська, Л. Н. Комісарова, І. Ю. Левченко, Е. А. Медведєва. Москва: Академія, 2001. С. 248.
4. Копитін А. І. Керівництво по груповій арт-терапії. Навчальний посібник. Санкт-Петербург: Мова, 2003.

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ ДЛЯ ГІТАРИ НА УРОЦІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗОШ

Ю.С. Склярова

здобувач другого рівня вищої освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків

Музика, як шкільний предмет, тісно пов'язана з історією, бо твори які створюють композитори завжди відповідають історичним подіям, різним соціальним проблемам. Свої перші кроки до музики дитина робить ще до школи. Діти слухають її від своїх батьків, в дитячих садочках, дивляться дитячі передачі, мультфільми. Музика стає для них одним зі засобів емоційного впливу, адже викликає у них почуття радості і ще часто, слухаючи її, діти роблять відповідні рухи, підскоки, підспівують мелодії. Найбільше пов'язані з музикою ті діти, котрі відвідують д-садочок: там вони розвивають свій емоційний відгук на музику, музичний слух, музичну пам'ять, відчуття ритму,

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ВИМОВИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ЗМІШАНИХ ГРУПАХ	107
Шитєєва А.М.	
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	109
Яловега І. Г.	
НОВАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЯ: ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ	111
СЕКЦІЯ 3 Виховні практики у просторі сучасної освіти: парадигмальні зрушення та практичний досвід	113
Андрющенко Є.О., Рудічева Н.К.	
РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	113
Голованова А.І.	
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИКИ КАРЛА ОРФА НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	115
Ван Янься	
ПОНЯТТЯ «ІНТЕГРАЦІЯ» В СИСТЕМІ ОСВІТИ КНР	117
Волошина О.В., Блажко В.В.	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ СПІВПРАЦІ СІМ'Ї ТА ШКОЛИ В СУЧАСНІЙ ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ	119
Гетьман К.В.	
АКАДЕМІЧНА МОТИВАЦІЯ ЯК ЧИННИК АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	121
Ковальчук А.А.	
РОЗВИТОК ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ «СЕРЦЕ ВІДДАЮ ДІТЯМ»	123
Коширова К.Р., Рудічева Н.К.	
ТЕАТРАЛІЗОВАНІ ГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	125
Лупаренко С. Є.	
ОСОБЛИВОСТІ ПЕДОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УКРАЇНІ (1920-1930 рр.)	127
Розлуцька А.Г.	
МОРАЛЬНО-ВИХОВНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ О. КИРИЛА СЕЛЕЦЬКОГО	129
Сагіна Ю.В.	
ВИХОВНА СКЛАДОВА АРТ ПЕДАГОГІКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ ТА ДІАГНОСТИКИ ПОВЕДІНКИ УЧНІВ	131